

ΤΕΤΑΝΟΣ

Ο Τέτανος είναι μια λοιμώδης ασθένεια η οποία προκαλείται από το βακτήριο Κλωστρίδιο του τετάνου, το οποίο παράγει την νευροτοξίνη Τετανοσπασμίνη, η οποία προκαλεί τα πρωταρχικά συμπτώματα της ασθένειας. Τα συμπτώματα αυτά χαρακτηρίζονται από σπασμούς των μυών και ειδικά των σκελετικών μυών. Η μόλυνση γενικά συμβαίνει μέσω ενός μολυσμένου τραύματος και συχνά περιλαμβάνει ένα κόψιμο ή μια βαθιά πληγή. Υπάρχει η εσφαλμένη εντύπωση ότι ο τέτανος προκαλείται μόνο από τραύμα μέσω σκουριασμένων μετάλλων, κάτι που είναι λάθος, αφού οποιοδήποτε τραύμα, από οποιοδήποτε αντικείμενο, σκουριασμένο ή μη, μπορεί να προκαλέσει τέτανο. Η ασθένεια μπορεί επίσης να μεταδοθεί στον άνθρωπο ακόμα και από δαγκώματα ή γρατσουνιές από ζώα που δεν έχουν εμβολιαστεί κατά του τετάνου, αν και τέτοια περιστατικά είναι σπάνια. Τα συμπτώματα της μόλυνσης από τέτανο εμφανίζονται συνήθως σε διάστημα 6 έως 20 ημερών μετά τον τραυματισμό. Θα πρέπει όλος ο πληθυσμός να είναι εμβολιασμένος κατά του τετάνου, ή αν δεν έχει εμβολιαστεί κατά τα τελευταία 10 χρόνια και τραυματιστεί από οποιοδήποτε αντικείμενο, να μεταβεί στο πλησιέστερο νοσοκομείο ή φαρμακείο για χορήγηση αντιτετανικού ορού σε διάστημα 24 ωρών το αργότερο από τη στιγμή του τραυματισμού. Το χαρακτηριστικό του μικροβίου είναι ότι δεν κυκλοφορεί στο αίμα αλλά παραμένει στο σημείο εισόδου όπου επωάζεται χωρίς να εμφανίσει συμπτώματα για τις πρώτες 6 έως 7 ημέρες μετά τον τραυματισμό. Εκεί αναπτύσσεται, πολλαπλασιάζεται και οι τοξίνες που παράγονται από το μεταβολισμό του φτάνουν στα γάγγλια των νεύρων, τα ερεθίζουν, τα παραλύουν και προκαλούν τετανικούς σπασμούς. Καθώς αναπτύσσεται η λοίμωξη αρχίζουν να προκαλούνται μυϊκοί σπασμοί στην κάτω σιαγόνα.

Για τις πρώτες 6 έως 7 ημέρες ο ασθενής που έχει μολυνθεί από τέτανο δεν παρουσιάζει κανένα σύμπτωμα και δεν αντιλαμβάνεται τη μόλυνση. Μετά από 6 έως 7 ημέρες (αν και έχουν παρουσιαστεί περιστατικά στα οποία το πρώτο σύμπτωμα εμφανίστηκε μετά από 20 μέρες) ο ασθενής θα διαπιστώσει:

Δυσκολία στην κίνηση του σαγονιού και τρίζιμο των δοντιών το οποίο προκαλείται από την σύσπαση των μασητήριων μυών.

Κατόπιν, και καθώς προχωράει η μόλυνση, προκαλείται ο γνωστός σαρδώνειος γέλωτας από τη σύσπαση των μυών του προσώπου, ενώ στην συνέχεια αρχίζουν

Σπασμοί στον αυχένα.

Στα αργότερα στάδια της νόσου προκαλούνται σπασμοί των μυών των άκρων και του υπόλοιπου σώματος καθώς και αδυναμία στήριξης στα κάτω άκρα.

Κατά τη διάρκεια αυτών των σπασμών το σώμα του ασθενή παίρνει σχήμα τόξου (αυτό είναι γνωστό και ως οπισθότονος), ο ασθενής μοιάζει όπως ο "Έλληνας Άγνωστος Στρατιώτης", στη συνέχεια,

Η κατάποση γίνεται αδύνατη και η αναπνοή αδυνατίζει καθώς οι σπασμοί "χτυπούν" τον φάρυγγα και τους αναπνευστικούς μύες και συνεπώς μπορεί να προκληθεί ασφυξία και θάνατος. Η ανάγκη για Μονάδα Εντατικής Θεραπείας και Μηχανικής υποστήριξης της αναπνοής είναι άκρως επιτακτική.

Ο Τέτανος αποτελεί ακόμη σοβαρό ιατρικό πρόβλημα στην Αφρική, την Ινδία, την Ινδοκίνα, την Κίνα, κλπ, λόγω ανεπαρκών προγραμμάτων εμβολιασμού και λόγω των ανεπαρκών ιατρικών δομών. Πρακτικά επικρατεί η άποψη ότι ο Τέτανος δόθηκε εξαφανίστηκε από την Ιατρική, τουλάχιστον στον αναπτυσσόμενο "δυτικό" κόσμο. Δυστυχώς δεν είναι έτσι τα πράγματα. Παρά το ευρύ πρόγραμμα υποχρεωτικού προληπτικού εμβολιασμού που εφαρμόζεται στην Ελλάδα από το 1960, δυστυχώς λοιμώξεις από *Clostridium Tetani* αναφέρονται και δηλώνονται σποραδικά στο Ελληνικό Υπουργείο Υγείας Πρόνοιας και την Εθνική Στατιστική Υπηρεσία της Ελλάδας. Για το έτος 1991 αναφέρθηκαν 47 κρούσματα Τετάνου που χρειάστηκαν νοσηλεία. Το 57% ήταν γυναίκες και το 43% άνδρες. Η άμεση θνησιμότητα τής νόσου ήταν 8,51% δηλαδή πέθαναν 4 άτομα. Οι μισές από τις περιπτώσεις ήταν ασθενείς που διέμεναν στη Μακεδονία και την Πελοπόννησο. Το 57% ήταν άτομα ηλικίας άνω των 60 ετών. Η μέση διάρκεια νοσηλείας ήταν 12 ημέρες. Γι' αυτό, χρειάζεται προσοχή τόσο στα προληπτικά μέτρα όσο και στη διαφορική διάγνωση ασθενών με ύποπτη για Τέτανο εικόνα. Το πρόβλημα πρέπει να αποδοθεί στο ότι ο Εμβολιασμός για Τέτανο πρέπει να γίνεται κάθε 10 χρόνια και δυστυχώς στην Ελλάδα εγκαταλείπεται μετά τη σχολική ηλικία ή στους άνδρες μετά τη στρατιωτική θητεία

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΤΕΤΑΝΟΥ

Μόλις τεθεί η διάγνωση του Τετάνου ο ασθενής πρέπει αμέσως να οδηγηθεί σε Μονάδα Εντατικής Θεραπείας (ΜΕΘ) και να διασωληνωθεί με σκοπό την τεχνητή υποστήριξη της αναπνοής. Η θεραπεία συνήθως γίνεται με την χορήγηση ηρεμιστικών όπως η διαζεπάμη ή και με την χορήγηση μυοχαλαρωτικών ώστε να αντιμετωπισθούν οι σπασμοί. Επίσης γίνεται καθαρισμός του τραύματος (σημείο εισόδου του βακτηρίου) και χορηγούνται στον ασθενή μεγάλες δόσεις πενικιλίνης ή τετρακυκλίνης, ενώ για να καταπολεμηθεί η νευροτοξίνη που δεν έχει φτάσει ακόμα στα νευρικά κύτταρα χορηγείται τετανική αντιτοξίνη. Η ανάρρωση διαρκεί περίπου 10-15 μέρες.

Βίκτωρας Γ.